

Jézus születésének hírüladása

²⁶A hatodik hónapban az Isten elküldte Gábor angyalt Galilea Názáret nevű városába ²⁷egy szűzhöz, aki egy Dávid házából való férfinak, Józsefnek volt a jegyese, és Máriának hívták. ²⁸Az angyal belépett hozzá és megszólította: „Üdvözlégy, kegyelemmel teljes! Veled van az Úr! Áldottabb vagy minden asszonynál.” ²⁹E szavak hallatára Mária zavarba jött, és gondolkozni kezdett rajta, miféle köszöntés ez. ³⁰Az angyal ezt mondta neki: „Ne félj, Mária! Kegyelmet találtál Istennél. ³¹Gyermeket fogansz, fiút szülsz, és Jézusnak fogod elnevezni. ³²Nagy lesz ő és a Magasságbeli Fiának fogják hívni. Az Úr Isten neki adja atyjának, Dávidnak trónját, ³³és uralkodni fog Jákob házán örökké, s országának nem lesz vége.” ³⁴Mária megkérdezte az angyalt: „Hogyan válik ez valóra, amikor férfit nem ismerek?” ³⁵Az angyal ezt válaszolta és mondta neki: „A Szentlélek száll rád, s a Magasságbeli ereje borít be árnyékával. Ezért a születendő Szentet is az Isten Fiának fogják hívni. ³⁶Íme, rokonod, Erzsébet is fogant öregségében, s már a hatodik hónapban van, noha meddőnek mondták, ³⁷mert Istennél semmi sem lehetetlen.” ³⁸Mária így válaszolt: „Íme, az Úr szolgálója vagyok, legyen nekem a te igéd szerint.” Erre az angyal eltávozott.

Fontosabb kifejezések:

Isten-az összes vallásban a *Legfőbb Lény*, metafizikailag minden lét végső alapja és oka, az Ószövetségben Jahve, az Újszövetségben a három isteni személy, az Atya a Fiú és Szentlélek egy lényege. Minden létezés, mozgás és élet forrása, maga a transzcendencia. - a latin *deus, divus*, az iráni *dio*, az óindiai *deva-h*, a kelta *duro*, a litván *dievas*, a lett *dievs* stb. világosan utal az „ég istenére”. E szót összetételekben is megtaláljuk „égi atya” jelentéssel: pl. az óindiai *dyaus pitah*, a görög *Zeusz pater*, a latin *Jupiter*, az umbriai *Jupater*, az illír *Deipatyrosz*, a fríg-trák *Zeusz-Pappon*, a szkíta *Zeusz-Papaiosz*. Ezzel szemben a gör. *Theosz* (Isten) a „lélek, holtak lelke” jelentésű gyökből ered, tehát a halottkultusz felé mutat. - A magyar Isten szó Czuczor szerint az „ős” jelentésű régies *is* gyökből és a *tön, dön, ten* képzőből jött létre: régiesen *Ósdön, Isden, Isten*, jelentése *Óstevékeny, Ósvaló, Óslény*. A vallástörténet tudománya az Isten fogalmat meghatározások nélkül használja, mert nem tér ki az istenség jellemzőire, hanem megelégszik a *legfőbb lény* fogalmával, illetve annak bemutatásával, hogy az egyes népek elgondolásában hogyan létezik az istenség: mint az élet és halál ura, a világ alkotója és kormányzója, vagy csak mint olyan felsőbbrendű lény, aki túl van a világon, aki szellem és halhatatlan, de sokat nem törődik az emberrel (*deus otiosus*, „étlenkedő Isten”). A legfőbb lény önmagát magyarázza, fölötte nincs úr. Az istenek hozzá hasonlóak, de alacsonyabb rendűek, emberszabásúak. A vallástörténetben ott beszélhetünk igazi isten fogalomról, ahol megvan a meggyőződés egy szellemi, világfölötti, személyes létezőről, aki többé-kevésbé korlátlanul parancsol a természetnek és az élet valamilyen körének vagy több körének is. **II. A Szentírás Isten fogalma.** 1. Az Ószövetség legfőbb tanítása az egyistenhit (monoteizmus), melyről Izraelnek naponként hitvallást kellett tennie (MTörv 6,4). Az egy Isten abszolút és korlátok nélkül való. Nemcsak egy nép Istene, hanem az egész világ Teremtője és Ura. Teljesen szabad a kiválasztásban, a meghívásban, a szövetségkötésben. Nincs földre, területre korlátozva, mint a környező népek istenei. A Sinai-hegyhez vagy a jeruzsálemi templomhoz csak a megjelenése van kötve, nem a léte és ereje. Őt az ég és a föld sem tudja befogadni (IKir 8,27). Az örök és élő Isten nincs alávetve az időnek; ő az első és az utolsó (Iz 44,6), s életéhez nem lehet hozzáadni vagy abból elvenni. Minden az ő akaratának köszöni létét és életét. Tőle jön a bölcsesség, az erő és a prófétai tudás. De minden transzcendenciája ellenére betölti a világot. Mindenütt jelen van és működik. A természet erői neki engedelmessé válnak, és ő irányítja a történelmet akkor is, ha az ember szabadságát nem köti meg. Ő egészen szent, semmiféle közönséges dolog nem férközhet hozzá. Tetteiben és ítéletében is szent, és szentségében osztoznak azok a személyek, helyek és tárgyak, amelyeket lefoglalt magának vagy eszközül fölhasznál. Közeledése mindig ajándék az ember számára. Akaratát természetfölötti jelek és

események keretében közli. Izrael Istene tehát személyes Isten, aki magát *én*-nek mondja, és ilyen személyes tudattal gyakorolja hatalmát. Egyúttal beszélő Isten, akinek szava van az emberhez. Párbeszédet kezd vele, elvárja a választ, ígéreteket ad és erkölcsi állásfoglalásra készítet. Népének atyja akar lenni (*Kiv 4,5; Oz 11,1; Jer 31,9*), és az anya szeretetével karolja föl a gyengét. Nemcsak király, hanem pásztor, sőt a jegyes szeretetével fordul választottja felé. Az antropomorf kifejezések ellenére is világos a tanítás Isten abszolút szellemiségéről, világfölöttiségéről és változatlanóságáról. A kinyilatkoztatás azonban mindezeknél erőteljesebben hangoztatja irgalmát, türelmét és megértését az ember iránt. - 2. Az *Újszövetségben* új és szokatlan módon nyilatkoztatja ki magát, mégis minden a régi szövevekre épül. Jézus bejelenti, hogy vele Isten országa valósul meg a földön. Tanítása különbözik a zsidó apokaliptikától, mert ő nem a földi boldogságot ígéri, hanem Istent magát.

Angyalok- (a görög *angelosz*, „küldött” szóból): üdvözült, tiszta szellemi lények. Személyek, értelmük és szabad akaratuk van, de testük nincsen. A Szentírásban nem nélküli mennyei lények. Az Egyház szóhasználatában az üdvözült, tiszta szellemek, szemben az ördögökkel, a kárhozott tiszta szellemekkel. Az angyalrangsorban Areopagita Dénes rendszerében a 3. rendbe, a 9. karba tartoznak. Felettük állnak a szeráfok, a kerubok, a trónusok az uralmak, erősségek, hatalmasságok; a fejedelemségek, és a főangyalok. Az angyalok léte olyan kérdés, amelyet manapság a Szentírás mítosztalanításával kapcsolatban ismételtelen fölvetnek. Az angelológiában hivatkoztunk arra, hogy a teremtett szellemi lények létét kinyilatkoztatott igazságnak kell venni (*D 428, 1673, 1783*), tehát a Szentírás utalásait nem szabad egyszerűen az isteni hatás mitikus nyelven való leírásának tartani. Ugyanakkor azt is látni kell, hogy az ember üdvét maga Isten munkálja az angyalok által is, az ember pedig a kegyelem által fölhatalmazást kapott arra, hogy szabadon és közvetlenül döntsön Isten mellett vagy ellen. A szellemi teremtmények léte csak azt mutatja, hogy az ember történelmében az üdvösség útján mélyebb dimenziójú, mint azt a közvetlen tapasztalat elárulja. Az angyalok az üdvösségtörténetben a mi szolgatársaink Isten előtt (*Jel 22,9*). S meg kell látni azt is, hogy a kozmosznak a maga egészében történelmi célja van, melyet el kell érnie. Továbbá: ha a szellemi teremtmények a maguk személyességében hozzátartoznak a teremtett világhoz, akkor eleve számolhatunk azzal, hogy hozzájuk való viszonyunk is magán viseli a történelmi hullámzásának jegyét, azért közvetítésük, jó vagy rossz hatásuk nem ugyanaz Krisztus előtt és után. Az ember bizonyos nagykorúsodása velük szemben is föltételezhető, még akkor is, ha úgy szerepelnek, mint erők és hatalmasságok vagy mint a világ urai és elemei (*Gal 4,5; 1Kor 8,5; 15,24; Kol és Ef több helye*). Ez nemcsak a gonosz lelkekkel szemben állítható, hanem a jó angyalokkal kapcsolatban is. A szolgaságból és a kiskorúságból kinöhetünk és elérhetjük a krisztusi nagykorúságot vagy teljességet (*Ef 4,13*). - Az *Ószövetségben* az angyalok létéről szóló kinyilatkoztatás a kánaáni néphit adatait, formáit, vallástörténeti elemeit használta föl. De amik ott istenek és önálló démonok, azok a Bibliában leegyszerűsödnek Jahve teremtményeivé. A minduntalan előforduló angyali alak Jahve küldötte (*mal'ah Jahve*), aki a nép hitében segítő követ (*2Sám 14; 2Kir 19,35; Kiv 14,19*), az ószövetségi teológiában Izrael és Jahve kapcsolatának kifejezője (*Ter 16,7; 21,17*), s ezt az angyali alakot a szöveg azonosítja Jahvéval. A későbbi szövegekben ez az azonosítás már nincs meg, de a személyes küldött szerepe még jobban kiemeli Jahve világlefteltségét. Amellett szó van még olyan égi lényekről, akik a régi Izrael hitében Isten udvartartásának számítottak (*Ter 28,11*), Isten fiainak is nevezik őket (*Jób 1,6; 2,1*), az ő üzeneteit közvetítik, de a hittel és a kultusszal kevés kapcsolatuk van. A fogság utáni időben viszont már kialakul a sajátos angyaltan (*Jób, Dán*). Egyes angyalok nevet kapnak, hallunk a nemzetek őrangyalairól, s Isten beláthatatlanul nagy mennyei udvartartásáról. Az angyalok nagy száma lehet egyszerűen az isteni fönség és hatalom kifejezése. Kirajzolódik közvetítő szerepük is (*Ez, Zak*). A teremtés alapján Isten abszolút ura teremtményeinek, s ez meghatározza az angyalok és a démonok lehetőségeit. A hellénista fölfogás hatása alatt később egyesek (szaduceusok) kezdték kétségbe vonni az angyalok létét, s megjelenéseiket fantáziaképnek tartották.

Gábor – „Isten embere”- Isten előtt álló, - angyal, aki Dániel látomásait és az Írást magyarázta (*Dán 8,16; 9,21*), és aki hírül adta Keresztelő Szt. János és Jézus születését.

„szolgáló leány”- az Úr szolgálója, olyan személyt jelöl, akit Isten valamilyen feladattal bízott meg, aki Isten nevében, az ő erejével végzi szolgálatát.

Mária- vitatott név – a héber Mirjam szóból: „Isten ajándéka” vagy „makacs, kitartó”- Áron nővére, Lázár nővére

Jézus- tartalmazza a Jahve név rövidített formáját, melynek jelentése: megszabadít, üdvözít. „Jahve a szabadítás”. Krisztus születése előtt még gyakori név volt, de azáltal, hogy Isten akaratából az Ő fiának nevévé lett, egyedülálló jelentőséget kapott, és használata hamarosan megszűnt.

Dávid- Izrael második és egyben legjelentősebb királya /Kr. e. 1000-965/

Jákob- „Isten védelmezi” – az Ősatyák egyike

„férfit nem ismerék”- „a megismerni ige” a Bibliában többször is nemi kapcsolatot jelent (*Bír 11,39; 21,12; Mt 1,25*) Mária tehát arra utal, hogy jegyes voltának megfelelően nem él házastársi életet. Az ígéretet nyilvánvalóan úgy értelmezi, hogy a közeljövőben meg fog valósulni, s így érthető, hogy a meghirdetett gyermekéltre hozását a természet rendjébe nem tudja elhelyezni.

József- héber szó, melynek jelentése „Isten magához fűz”. 1. Jákob és Ráchel egyik fia (*Ter 37:39 – 47. 50*)

2. Judit ösátyja, 3. Egy papi család feje (*Neh 12,14*). 4. Jézus nevelőapja (*Mt 13,55; Jn 1,45; 6,42*)

„szent”- héber kadas szóból származik, a profántól való elkülönülést jelöli. Benne van az érinthetlenség fogalma ugyanakkor a teljes tisztaság, maga a , mert a világlefteltséget, a megközelíthetlenséget fejezi ki.